

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT

Бр./Nr. 212/8
17-11-2021
г./v.

Државната комисија за спречување на корупцијата, врз основа на чл. 22 и чл. 23 од Законот за спречување корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/19), а согласно со чл. 40 ст. 3 и чл. 41 од Деловникот за работа на Државната комисија за спречување на корупцијата, постапувајќи по пријава добиена од непознат подносител, на 55-тата седница одржана на 16.11.2021 година ја донесе следната

ОДЛУКА

Постапувањето по пријавата доставена до Државната комисија за спречување на корупцијата од непознат подносител, врз основа на која е оформлен предмет со број 12-172/1 од 12.01.2021 година, **СЕ ЗАПИРА**.

Согласно со одредбите на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси Државната комисија за спречување на корупцијата не констатира повреда на закон од страна на службено лице заради стекнување корист, за себе, или за друг.

Предметот со архивски број 12-172 од 2021 година да се затвори и да се архивира.

Одлуката на Државната комисија за спречување на корупцијата со образложението во деперсонализирана форма, да се објави на нејзината веб страница во рок од 5 (пет) дена од донесувањето.

Образложение

Предметот со број 12-172/1 од 12.01.2021 година во Државната комисија за спречување на корупцијата (во понатамошниот текст: ДКСК) е оформлен врз основа на добиена пријава од непознат подносител.

Во пријавата е наведено дека одговорните службени лица во Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: ФЗОРСМ), со злоупотреба на службената положба и овластувања, овозможиле на компанија противправно да се стекне со имотна корист од најмалку ///, така што за истиот износ бил оштетен и буџетот на ФЗОРСМ. Како што е наведено во пријавата, ова било направено на начин, така што бил прекршен Законот за јавни набавки, при што без законски спроведена постапка за јавна набавка, со договор во 4 (четири) очи, биле употребени средства за развој на новото решение за електронски рецепти, коишто средства биле планирани за одржување на постоечкиот

електронски систем на ФЗОРСМ. Ова затоа што, според наводите во пријавата, не смеело да се плаќа за развој на нови решенија – софтверски и информатички, туку за тоа требало да се распише јавна набавка. Се наведува дека начинот на кој било развивано новото решение за електронски рецептси ја ограничувал конкуренцијата, така што на останатите оператори не им било овозможено да учествуваат во јавната набавка на истото. Наведено е дека средствата биле веќе платени, без да бидат направени соодветни законски измени, затоа што со увидот во агендана за работа на Собранието на Република Северна Македонија, на веб страната www.sobranie.mk, седницата за носење на Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување, чиишто одредби требало да го дадат основот за развој на тајвото решение, била закажана за на //// година, при што цитирани се одредби од предложеното законско решение кои, според наводите во пријавата, го давале тајвииот законски основ, а наведено е и дека во ФЗОРСМ на /// година и на /// година веќе била извршена презентација на техничкото решение на системот за електронски рецептси, како и начинот на неговото функционирање. Сомнежот за коруптивно дејство, според наводите на пријавата, потекнувал од фактот дека новото решение за електронски рецептси веќе било изгответо и презентирано, пред да бидат донесени потребните законски измени, од кои што би произлегувал основот за негова набавка, т.е. за негов развој. Од ДКСК се бара да го испита овој конкретен случај и преземе мерки од нејзина законска надлежност. Докази кон пријавата не се доставени.

По проучувањето на наводите во пријавата, ДКСК по службена должност изврши увид на веб страната www.e-nabavki.gov.mk, од каде го идентификува, прибави, изведе и изврши увид во Договорот за јавна набавка на услуги за Одржување и надградба на софтверското решение од новиот централизиран ИТ систем и веб порталот на фондот, заведен под архивски број /// од /// година, склучен помеѓу ФЗОРСМ и ///, увид на веб страната www.open.finance.gov.mk, од каде ги идентификува, обработи и систематизира, во насока на проверка на наводите во пријавата, сите трансакции со коишто се извршени плаќања од сметката на ФЗОРСМ спрема /// од /// до /// година, увид во Уредбата со законска сила за примена на Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 92/20, 140/20 и 156/20), увид во Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 25/00 ... 77/21) и увид во јавно достапните информации од медиуми на www.biznisinfo.mk, па по проучувањето на содржината на сите докази ја утврди следната фактичка состојба:

ФЗОРСМ, застапуван од ////, од една страна и ///, застапуван од ///, од друга страна, склучиле Договор за јавна набавка на услуги за ///, заведен под архивски број /// од /// година. Склучувањето на овој договор било одобрено од ///, /// и ///, службени лица во ФЗОРСМ. Видно од одредбите на чл. 33 од погоре цитираниот договор, истиот е со важност за период од 24 месеци, сметано од денот на потпишувањето – /// година. Согласно со чл. 9 ст. 1 од Договорот:

"Предметот на набавка го опфаќа превентивното и адаптивното одржување на модулите и услугите од централизираниот информатички систем и веб порталот на ФЗОРСМ согласно дефиницијата за превентивно одржување предвидено во Законот за јавни набавки, како и адаптивното одржување односно надградбата на модулите и услугите согласно тековните барања кои произлегуваат поради законските промени во Законот за здравствено осигурување, Законот за здравствена заштита, Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, склучените договори со здравствените уstanovi и промените во интересните деловни процедури и правилници на ФЗОРСМ и останати законски и подзаконски акти, поврзани со предметот на набавката.", како и ст. 2 на истиот член од договорот: "Детален опис на тековниот систем на Корисникот на услугата во целост е даден во техничката спецификација, која е составен дел и прилог на овој Договор.". Според чл. 2 на Договорот, вредноста на услугите за одржување на електронскиот систем на ФЗОРСМ не може да го надмине износот од /// (///) денари, при што за превентивно одржување износот не може да надмине /// (///) денари, а за адаптивно одржување, износот не може да надмине /// (///) денари. Договорените износи за одржување се без пресметан данок на додадена вредност.

На /// година, службеното лице ///, /// на ФЗОРСМ јавно го најавил новото решение за издавање електронски рецепти.

Согласно со чл. 2-в ст. 1 од Уредбата со законска сила за примена на Законот за здравствено осигурување ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 92/20, 140/20 и 156/20): "Правото на лекови според листата на лекови осигуреното лице може да го оствари и без приложување на рецепт издаден од избраницот лекар, на начин утврден од страна на ФЗОРСМ.", согласно со ст. 2 од истиот член и Уредба со законска сила: "Препишувањето на лековите од ст. 1 на овој член избраницот лекар ќе го врши преку веб-сервисот на ФЗОРСМ.", а согласно со чл. 4 од Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за здравствено осигурување за време на вонредна состојба ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 140/20): "Одредбите од оваа Уредба со законска сила ќе се применуваат за време на траење на вонредната состојба и по престанокот на вонредната состојба до 31.12.2020 година."

Согласно со чл. 3 од Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита ("Службен весник на Република Северна Македонија" број 77/21): "По чл. 28 се додава нов наслов и нов чл. 28-а, кои гласат:

„Користење на лекови кои паѓаат на товар на ФЗОРСМ врз основа на електронски рецепт
Член 28-а

Лековите од Листата на лекови кои паѓаат на товар на ФЗОРСМ, се издаваат на осигуреното лице врз основа на рецепт издаден од страна на избран лекар во електронска форма потпишан

со квалификуван дигитален сертификат (во натамошниот текст: електронскиот рецепт), со содржина која ја утврдува ФЗОРСМ, по претходно мислење од Министерството за здравство и Агенцијата за лекови и медицински средства.

Пропишувањето на лековите на електронски рецепт и издавањето на лекот во аптека, аптекарска станица или подвижна аптека, се врши преку информатичко-комуникацискиот систем на ФЗОРСМ.

ФЗОРСМ врши проверка и контрола на податоците за пропишаните и издадените лекови на електронски рецепти и најмалку еднаш дневно ги доставува проверените и контролираните податоци за електронските рецепти од ст. 2 на овој член, во информатичко-комуникациската инфраструктура во Министерството за здравство согласно со овој закон и прописите од областа на евиденцијата во областа на здравството.

Проверениот и контролиранот електронски рецепт заверен од ФЗОРСМ со временски жиг се запишува во Регистарот на рецепти на ФЗОРСМ, по што аптеката, аптекарската станица или подвижната аптека му издава лек на пациентот.

ФЗОРСМ преку информатичко-комуникацискиот систем генерира спецификација на лековите издадени од аптека, аптекарска станица или подвижна аптека, врз основа на проверените и контролираните електронски рецепти и подготвува месечна фактура за утврдување на висината на надоместокот за лекови од Листата на лекови кои паѓаат на товар на ФЗОРСМ и се издадени на осигурените лица од аптеката, аптекарската станица или подвижната аптека.

Начинот на пропишување на лек и начинот на издавање на електронскиот рецепт, ги пропишува министерот за здравство, по претходно мислење од ФЗОРСМ.

Образецот на рецептот во електронска форма како електронски документ и неговите задолжителните елементи, како и користењето на квалификуван дигитален сертификат за потпишување, ги пропишува министерот за здравство, по претходно мислење од Министерството за информатичко општество и администрација.", а согласно со чл. 13 ст. 2 од истиот Закон: "До започнувањето со примена на одредбите од чл. 3 од овој закон, со кој се додава нов чл. 28-а, осигурените лица можат да користат лекови од Листата на лекови кои паѓаат на товар на ФЗОРСМ и без приложување на хартиен рецепт издаден од избран лекар, на начин утврден од страна на ФЗОРСМ."

Согласно со чл. 1 од Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за содржината и начинот на остварувањето на правата и обврските од задолжително здравствено осигурување ("Службен весник на Република Северна Македонија" број 198/19): "Во Правилниот за содржината и начинот на остварувањето на правата и обврските од задолжителното здравствено осигурување ("Службен весник на Република Македонија" број 18/15 ... 44/19), чл. 49 се менува и гласи:

Право на лекови осигуреното лице остварува врз основа на пропишан лек на рецептен образец.

Лекарот е должен лекот да го пропишире рецептен образец користејќи го веб-сервисот на ФЗОРСМ.”

Со увидот во трансакциите за извршени плаќања од ФЗОРСМ спрема ///, се утврди дека во /// година, во /// трансакции бил исплатен вкупен износ од /// (///) денари, додека во /// година е извршено /// плаќање во вкупен износ од /// (///) денари во /// трансакција. Вкупно за посочениот период спрема /// биле исплатени /// (///) денари.

На вака утврденото, за ДКСК не е спорно дека ФЗОРСМ, застапуван од овластените службени лица, погоре посочени, склучил договор за јавна набавка за одржување и надградба на тековниот електронски систем со ///. Не е спорно ниту дека ФЗОРСМ развивал и вовел решение за електронски рецепти, ниту пак е спорен законскиот основ за развој и воведување на системот за електронски рецепти, бидејќи таков законски основ постоел.

Она што се наметнува како прашање во конкретниот случај е: *дали постои коруптивно дејство, врз основа на кое било развиовано и воведено решението за електронски рецепти од страна на ФЗОРСМ?* Ова од причина што, според наводите во пријавата, за развојот и воведувањето на решението за електронски рецепти, требало да постои законски основ, при што развојот и воведувањето на техничкото решение за електронски рецепти се спроведувало како посебен софтверски систем на ФЗОРСМ, а не како надградба на постојниот електронски систем на ФЗОРСМ, заради што, решението за електронски рецепти било развиено, воведено и ставено во употреба без за тоа да постои законски основ, со оглед дека истото сеуште е во функција, а што е спротивно на чл. 4 од Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за здравствено осигурување за време на вонредна состојба ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 140/20).

За да се одговори на ова прашање, ДКСК се обрати до:

1. ФЗОРСМ со барање да се достави: информација за тоа кој го развивал решението за електронски рецепт и по основ на кој договор; договорот врз основа на кој е развиано решението за електронски рецепти; работните налоги, испратниците, фактурите и останатата документација врз основа на кои се извршени плаќањата; доказите за извршените плаќања спрема компанијата; и информација за тоа кога решението за електронски рецепти било ставено во употреба и дали сеуште е во функција, а со цел да се утврди законскиот основ по којшто се развивало и вовело решението за електронски рецепти, како и вкупно исплатениот износ по тој основ;

2. Народната банка на Република Северна Македонија – сектор за трезорско работење, со барање да се достави информација за основот по кој биле извршени плаќањата спрема ///, со шифра и опис на основот, а со цел да се направи верификација на основот по кој биле префрлени средствата спрема /// од страна на ФЗОРСМ; и
3. /// со барање да се достави информација за тоа како било развивано решението за електронски рецепти, дали како нов софтверски систем, или како надградба на постоечкиот систем на ФЗОРСМ, како и поткрепувачки докази за тоа, а со цел да се утврди дали решението за електронски рецепти е развивано како ново софтверско решение (нов софтвер), или како надградба на постојниот софтвер што го користи ФЗОРСМ.

Погоре наведените институции и правно лице, доследно постапија по барањата на ДКСК и ги доставија бараните податоци, информации и документација, па врз основа на увидот во секој доказ, ценејќи го секој доказ поединечно, како и сите докази заедно во целина и по извршената единечна и вкрстена анализа на сите факти во предметот, ДКСК утврди дека системот за електронски рецепти бил развиван како адаптивно одржување на постојниот електронски систем за ФЗОРСМ. Ова е согласно со чл. 9 на погоре цитираниот договор склучен помеѓу ФЗОРСМ и ///, кој бил склучен по спроведена постапка за јавна набавка. Од овде произлезе дека за развојот и воведувањето на системот за електронски рецепт не било потребно да се спроведе нова јавна набавка, од причина што системот не бил развиван како ново софтверско решение, туку како надградба на постојното, за што бил склучен и договорот со ///. За таа цел, во /// трансакции биле исплатени вкупно /// (///) денари, односно /// (///) денари на /// година и /// (///) денари на /// година, преку главната сметка на ФЗОРСМ. Вкупно исплатениот износ е во рамките на договорениот надоместок од чл. 2 на погоре цитираниот договор. Издадените фактури, работни налоги и испратници се во времето на важноста на склучениот погоре цитиран договор, чија економска суштина е во согласност со постоечкиот законски основ за развој и воведување на системот за електронски рецепти од страна на ФЗОРСМ.

На вака утврденото, ДКСК не констатира повреда на Закон од страна на погоре именуваните службени лица во ФЗОРСМ, заради стекнување корист, за себе, или за друг. Ова од причина што ДКСК утврди дека системот за електронски рецепти бил развиен и воведен од страна на ФЗОРСМ во законска постапка, со доследна примена на одредбите од погоре цитираните закони. Заради тоа, ДКСК оцени дека предметот нема елементи за нејзино понатамошно надлежно постапување согласно со одредбите од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси и предметот да се затвори и да се архивира.

Имајќи го предвид погоре наведеното, ДКСК одлучи како во диспозитивот на оваа Одлука.

Доставено до:

- Архивата на ДКСК

**ДРЖАВНА КОМИСИЈА
ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА**

Претседател,
Билјана Ивановска

Изработил:

м-р Д. Д.

Н. Б.

Адреса: ул. Пресвета Богородица број 3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e Maqedonisë së Veriut

email: contact@dksk.org.mk

тел/tel: +389 2 3248 930

<https://www.dksk.mk>